

המרד הגדול בכלא שאטה, אוגוסט 1958: האסירים הערביים שלא נרחו מרוכזים עירומים בחצר הכלא

מונית ריחמה עליה, החביאה שוקולד מתחת לכריתו, האכילה אותו כשאישה לא שם לב.

"זה היה המעשה האנושי ביותר שראיתי בחיי!" מתפעל עותמן, "אחרי הכל, בשביל האחות הזאת הייתי אויב, רוצח. אמר ר' עלי אז שהרגתי את שני הסוהרים. ובכל זאת עשתה את המעשה הזה!"

יותר מכל, דבר אחר היה עותמן רוצה לדעת מי היתה האחות, ולהודות לה.

המישפט נערך לפני השופט אזולאי ה' מנוה. עותמן נאשם ברצח הסוהרים. הוא זוכה, תחת זאת הורשע בנסיון לברוח, בעזרה לבריחת אסירים ובנשיאת נשק ללא רשיון.

"ממי יכולתי לבקש רשיון?" התלוצץ עותמן במישפט.

החובע, חיים כהן, ביקש את העונש המירבי, שמונה שנים. השופט פסק לו שש שנים בלבד, מתוך הערכה להתנהגותו ה' גיטלמנית כלפי הסוהרים בעת המרידה, השפיעה על כך עדותו של הסוהר גליק, מספר על כך עותמן: גליק זה היה סוהר גרוע. יחסו אלינו היה רע. שאלתי אותו: "למה אתה שונא ערבים? הנה, אני מכבד אותך!"

גליק ענה לו: "אני מכיר אתכם, אתם

כימעט מחוסרי-הכרה, החל אסיר יהודי להכותו באכזריות. עותמן זוכר את שמו היטב: אליהו בורסרי.

הוא ניצל עלי-ידי עמוס בן-גוריון, אז מפקד בכיר במישטרה, שחש למקום. "אתה לא מתבייש?" צעק על האסיר, "לא היית גיבור כזה כשהיה לו נשק ביד?"

בבית-החולים בעפולה רצו הרופאים לקטוע את רגלו. עותמן סירב. "אחייה על שתי רגלי, או אמות!" קבע. הוא פתח שהרופא יקטע את רגלו, בכל זאת, כש' יהיה בנרקוזה. "אוי ואבוי לך אם תעשה את זה!" איים על הרופא, "אהרוג אותך!"

למחרת היום התעורר מן הנרקוזה. הוא לא יכול היה לראות את רגליו. "בבקשה, תרים לי את הראש!" ביקש מהשומר. "האם יש לי שתי רגליים, או אחת?" הוא נוכח לדעת כי נשארו לו שתי רגליו.

"זה היה מיקרה אחד ממיליון, שלא קיבלת נמק (גנגרנה)", אמר לו הרופא. "החיים לא חשובים, העיקר זה לשמור על הכבוד!" השיב לו עותמן. זוהי מישנת היינו.

מייד אחרי הניתוח נכבל עותמן באזיקים, וכך שכב במיטתו ימים ארוכים. אז אירע מיקרה, שנחרת בזיכרונו עד היום, והוא מדבר עליו שוב ושוב. אחות אלי

ואז אירעה התקלה. אסיר יהודי, שהבי חין בנעשה, טיפס אל החומה, וניק החור צה, עצר מכונית של אנשי קיבוץ והזעיק את תושבי הסביבה. נפתח קרב-יריות פרוץ, שבו ניספו 13 איש, ביניהם שני סוהרים. במישפט הוכח שהם נהרגו מ' כדורי חבריהם.

67 אסירים ביטחוניים הצליחו להימלט לעבר הר'הגילבוע, לחצות את הגבול ה' סמוך — הבריחה הגדולה ביותר בתולדות המדינה, כעבור שעה וחצי כיתרה המיש' טרה את הכלא, והשתלטה עליו בעזרת האסירים היהודיים (העולם הזה 1088).

אחמד עותמן לא הצליח לברוח. בעודו מנהל את המרידה, נפצע ממטר כדורים בכל חלקי גופו, שבעה כדורים פגעו בפניו, בביטנו וברגליו.

"באותו לילה, בבת אחת, איבדתי את כל שערות ראשי!" טוען עותמן. ומצביע על הקרחת המבוקה שלו.

המעשה

האנושי ביותר

ע' יתמן זוכר רק במעורפל מה קרה לאחר מכן. בעודו שוכב על הארץ,

כשהיה גשם, "זכר עותמן. באחד הימים הצליח מוטקה קידר להשאיר לו, בחצר זו, עיתון עברי מנוקד, למחליל, וכך התחיל עותמן ללמוד עברית.

השלושה עזרו איש לרעהו להבריח מיכ' תבים החוצה (וכך גם נודע לי לראשונה על הימצאותו של עותמן בכלא, ועל רצון נו להיפגש עימי).

גם בכלא רמלה תכנן מוחו הפורה ברי' חה. הדבר נודע שוב לשילטונות, והוא

המרד
שער העולם הזה (1088) מן ה'6 באוגוסט 1958, שהכיל כתבה גדולה על הבריחה ההמונית.

הועבר לכלא הביטחוני ביותר בארץ: שאטה, למרגלות הר'הגילבוע. מאותו רגע תיכנן עותמן את הבריחה הגדולה. הוא למד לקח, ולא שיתף איש במחשבותיו. הוא למד כל פרט בשיגרת ה' כלא, מדד זמנים, בדק מרחקים. התוכנית היתה מושלמת. היא לא היתה כרוכה ב' שפיכת דמים כלשהי. הכל היה בנוי על מומנט האפתעה ועל ביצוע מדויק. ב' אוגוסט 1958 הוא היה מוכן.

הוא היה זקוק לשיבוע עוזרים, והוא בחר אותם בקפדנות, מבלי שידעו על כך. רק שעה לפני שעת-הש"ן הוא קרא אותם אליו, אחד-אחד, והודיע לכל אחד מהם בנפרד שהם עומדים לבצע בריחה. איש מהם לא ידע את זהות האחרים, ואיש מהם לא הכיר את כל התוכנית.

בשעה היעודה פעל הכל כשורה. ארר' חת'הערב נסתיימה. על פי הסימן של עות' מן, ניגש אחד האסירים אל סוהר וביקש לפתוח את שער החצר הפנימית, שבה נהגו האסירים לישון תחת כיפת-השמיים, כדי לסלק אשפה. ברגע שנפתחה הדלת, הדליקו האסירים לפידים. הם השתמשו במציתים שהיו בידיהם ברשות, לשם הד' לקת סיגריות. המון נושאי-לפידים שטף את בית-הסוהר, פרץ אל מחס'הנשק ונהר אל השער הראשי. היומנאי שותק במה' למת'מוט.

נאביל, ומספר על קורותיו בכלא הישראלי. עותמן מגדיר את עצמו כיום כ'איש עסקים', חי ברמת-חיים גבוהה, נוהג במכונית מרצדס חדשה. הבן, סטודנט להנדסה, נהנה מסיפורי אביו.

בדירתו בפרבר היקר אל-מהדי של קאתיר, המכיל אוסף נדיר של ר' ביט, אקדחים וחרבות עתיקים, יושב אחמד עותמן בחברת בנו,

בין החרבות